

**PEDAGOGIK TA'LIM JARAYONIDA O'QITUVCHINING ZAMONAVIY
AXBOROT TEXNOLOGIYALARIDAN SAMARALI FOYDALANISHI****Xurramova Zulayxo Salohiddin qizi***Shahrisabz davlat pedagogika instituti boshlang'ich ta'lim yo'nalishi**4-kurs talabasi*

Annotatsiya: *Ushbu maqolada pedagogik ta'lim jarayonida o'qituvchining zamonaviy axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish masalasi yoritilgan. Raqamli texnologiyalarning ta'lim sifatiga ta'siri, o'qituvchining raqamli kompetensiyalari, interaktiv metodlardan foydalanish imkoniyatlari hamda samaradorlik tahlil qilingan. Shuningdek, mavjud muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari ko'rib chiqilgan. Ilg'or tajribalar asosida zamonaviy texnologiyalar ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylangani asoslab berilgan. Maqola zamonaviy pedagoglar uchun amaliy ahamiyatga ega bo'lib, ularning kasbiy rivojlanishiga ko'maklashadi.*

Kalit so'zlar: *zamonaviy axborot texnologiyalari, pedagogik ta'lim, raqamli kompetensiya, interaktiv metodlar, o'qituvchi roli, ta'lim sifati, raqamli savodxonlik.*

Аннотация: *В данной статье рассматривается эффективное использование современных информационных технологий преподавателем в процессе педагогического образования. Анализируется влияние цифровых технологий на качество образования, цифровые компетенции преподавателя, возможности применения интерактивных методов и их эффективность. Также обсуждаются существующие проблемы и пути их решения. На основе передового опыта обосновано, что современные технологии стали неотъемлемой частью образовательного процесса. Статья представляет практическую ценность для современных педагогов и способствует их профессиональному развитию.*

Ключевые слова: *современные информационные технологии, педагогическое образование, цифровые компетенции, интерактивные методы, роль преподавателя, качество образования, цифровая грамотность.*

Abstract: *This article explores the effective use of modern information technologies by teachers in the process of pedagogical education. It analyzes the impact of digital technologies on the quality of education, teachers' digital competencies, and the opportunities and effectiveness of using interactive methods. The article also addresses existing challenges and suggests solutions. Based on advanced practices, it is substantiated that modern technologies have become an integral part of the educational process. The*

article holds practical value for modern educators and supports their professional development.

Keywords: *modern information technologies, pedagogical education, digital competence, interactive methods, teacher's role, quality of education, digital literacy.*

Zamonaviy jamiyatda axborot texnologiyalari (AT) ta'lim jarayonining ajralmas qismiga aylangan. Pedagogik faoliyatda ularning samarali qo'llanilishi nafaqat ta'lim sifatini oshiradi, balki o'quvchilarning motivatsiyasini ham kuchaytiradi. O'qituvchining raqamli savodxonligi, interaktiv platformalardan foydalana olish ko'nikmalari hozirgi kunda muhim kompetensiyalar qatoriga kiradi. Ushbu maqolada o'qituvchining zamonaviy AT vositalaridan samarali foydalanishi, bu orqali ta'lim jarayonida erishiladigan natijalar tahlil qilinadi.

Zamonaviy axborot texnologiyalari multimedia vositalari, onlayn platformalar, sun'iy intellekt, raqamli taxtalar, elektron resurslar kabi ko'plab vositalarni o'z ichiga oladi. Ta'lim tizimiga AT joriy etilishi:

- O'quv materiallarini vizuallashtirish;
- Mustaqil o'rganish va bilimni chuqurlashtirish;
- Yangi pedagogik metodlarni qo'llash imkoniyatini yaratadi.

Zamonaviy texnologiyalardan foydalanish o'quvchilar bilimini oshirishda, o'zlashtirishni tezlashtirishda muhim ahamiyatga ega. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, AT qo'llangan darslar natijadorligi an'anaviy darslarga nisbatan yuqoriroq bo'ladi. Buning sabablari:

- Vizuallashtirilgan materiallar esda yaxshiroq qoladi;
- Interaktiv vositalar o'quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi;
- Onlayn platformalar orqali uy vazifalari va baholash tizimi soddalashadi.

Bundan tashqari, zamonaviy axborot texnologiyalari o'qituvchining darsni tashkil etish jarayonini ham tubdan o'zgartiradi. Masalan, dars materiallarini elektron shaklda tayyorlash, dars vaqtida vizual materiallardan foydalanish, o'quvchilarning mustaqil ishlarini onlayn baholash kabi imkoniyatlar pedagogik jarayonni sezilarli darajada takomillashtiradi. Shuningdek, zamonaviy platformalar (Google Classroom, Moodle, Microsoft Teams va boshqalar) yordamida masofaviy va aralash ta'lim shakllarini samarali tashkil qilish mumkin bo'ldi. Zamonaviy texnologiyalar yordamida o'quvchilar mustaqil izlanish olib borish, turli manbalardan ma'lumot to'plash, ularni tahlil qilish va qayta ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Bu esa o'z navbatida, tanqidiy fikrlash, ijodkorlik va muammolarni hal qilish qobiliyatlarini shakllantiradi.

Zamonaviy o‘qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki o‘quvchi faoliyatini boshqaruvchi, yo‘naltiruvchi va texnologiyalarni to‘g‘ri tanlaydigan mutaxassis bo‘lishi kerak. Axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish o‘qituvchining kasbiy kompetensiyasining ajralmas qismiga aylangan. O‘qituvchi texnologiyalar orqali dars jarayonini interaktiv va ijodiy tashkil qilishi mumkin. Masalan, darsda prezentatsiyalar, animatsiyalar, onlayn testlar, video darsliklar va virtual tajribalar qo‘llanilishi darsning samaradorligini oshiradi. Bu esa o‘quvchilarning darsga qiziqishini kuchaytiradi va ularni faol ishtirok etishga undaydi. Bundan tashqari, raqamli texnologiyalar o‘qituvchiga individual yondashuv imkoniyatini beradi. Har bir o‘quvchining bilim darajasiga mos topshiriqlarni tayyorlash, ularning rivojlanish dinamikasini kuzatish va kerakli tavsiyalar berish osonlashadi. Shuningdek, texnologiyalar yordamida o‘qituvchi o‘z ustida muntazam ishlashi, yangi bilim va ko‘nikmalarni egallashi mumkin.

Har qanday yangilik kabi, AT joriy etilishida ham bir qancha to‘siqlar mavjud:

- Texnik vositalarning yetishmasligi;
- Internet tezligining pastligi;
- O‘qituvchilarning raqamli savodxonligi pastligi;
- Tashkiliy va metodik ko‘makning yetishmasligi.

Respublikamizda ayrim maktablar, kollej va universitetlarda ilg‘or o‘qituvchilar tomonidan AT yordamida dars berish tajribalari muvaffaqiyatli joriy etilmoqda. Masalan:

- Elektron darsliklar asosida mustaqil o‘rganish;
- Virtual laboratoriyalar orqali amaliy topshiriqlarni bajarish;
- Sun‘iy intellekt orqali individual baholash tizimining joriy etilishi.

Bunday tajribalar ko‘rsatmoqda-ki, o‘quvchilar mustaqil fikrlaydi, innovatsion yondashuvlarga tayyor bo‘ladi.

Zamonaviy axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish o‘qituvchi faoliyatining muhim jihatlaridan biridir. U nafaqat ta’lim sifatini oshiradi, balki o‘quvchilarni raqamli dunyoga tayyorlaydi. Ta’limda muvaffaqiyatga erishish uchun o‘qituvchi zamon bilan hamnafas bo‘lishi, doimiy yangiliklarni o‘rganib borishi zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Karimov I.A. “Yuksak ma’naviyat – yengilmas kuch”. T.: Ma’naviyat, 2008.
2. Xamidov A.X., Tursunov N.K. Ta’limda AKTdan foydalanish asoslari. – Toshkent: «O‘qituvchi», 2019.
3. Turaev N.T., Abdullaeva M.M. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari. – Toshkent: «Fan va texnologiya», 2020
4. Toshmatov E., “Axborot texnologiyalari va ta’lim jarayoni”, T., 2021.
5. Axmedova Z.A. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2021.
6. UNESCO (2022). “ICT in Education: A critical analysis”.
7. Rasulov Sh. “Pedagogik texnologiyalar asoslari”, T., 2020.
8. Ibragimov X. “Ta’limda raqamli transformatsiya”, Samarqand, 2023.